

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 martie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte

Iurie Diaconu,

Judecători

Liliana Catan, Victor Boico,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2020, declarate de avocata Bîrcă Ludmila și partea vătămată XXXXX, de avocatul Zaharia Procopie în numele inculpatului

Ungureanu Oleg XXXXX, născut la XXXXX, originar și locuitor al mun. XXXXX, str. XXXXX, XXXXX, ap. XXXXX, cetățean al R. Moldova, fără antecedente penale.

*Termenul de examinare,
instanța de fond: 06.03.2020 - 26.08.2020,
instanța de apel: 06.10.2020 - 25.11.2020,
instanța de recurs: 25.01.2021 - 17.03.2021.*

Asupra recursurilor menționate, Colegiul penal,

C O N S T A T Ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău din 26 august 2020, cauza fiind examinată conform prescripțiilor din art. 364¹ Cod de procedură penală, Ungureanu Oleg a fost condamnat în baza art. 264 alin. (2) Cod penal la 11 luni închisoare, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, **cu executare în penitenciar de tip deschis.**

În temeiul art.90 Cod penal, executarea pedepsei cu închisoare a fost suspendată condiționat, pe un termen de probațiune de 1 an.

De la Ungureanu Oleg s-a încasat în beneficiul statului 320 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare suportate pentru efectuarea expertizei judiciare.

2. Instanța de fond a constatat că, la 02.12.2019, în jurul orei 22²⁰, Ungureanu O. **fiind în stare de ebrietate provocată de substanțe stupefiante** (cannabinoide), conducând automobilul „Tayota Prius”, n/î XXXXX, pe bd. Moscova, din direcția str. Miron Costin spre str. Alecu Russo, mun. Chișinău, nu a apreciat corect situația rutieră în care se afla autovehiculul la momentul respectiv, nu a luat în considerație starea lucrurilor în traficul rutier ce reflectă gradul de protecție a participanților la el împotriva accidentelor și consecinței acestora, nu a ținut seama permanent de totalitatea factorilor ce caracterizează condițiile rutiere, existența unor obstacole pe sectoarele drumului,

intensitatea și nivelul de organizare a traficului rutier, prin ce a ignorat prevederile pct.3, 14 lit. a) al Regulamentului Circulației Rutiere (RCR) aprobat prin HG nr.357 din 13.05.2009, potrivit căruia „participanții la trafic sunt obligați să respecte regulile de circulație, semnificația mijloacelor de semnalizare rutieră, semnalele și indicațiile agentului de circulație, condițiile tehnice ale prezentului Regulament și prin acțiunile lor să nu cauzeze prejudicii altor participanți la trafic, să nu-i expună pericolului, precum și să nu creeze neîntemeiat obstacole circulației care ar depăși pe acele care sunt provocate de circumstanțe iminente, conducătorul de vehicul îi este interzis să conducă vehiculul în stare de ebrietate, sub influența drogurilor sau altor substanțe contraindicate”, nu a manifestat atenție sporită la trafic, ignorând și prevederile punctului 45 alin.(1), (2) RCR, care stipulează că „conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de următorii factori: a) starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția; b) dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase; c) starea tehnică a vehiculului și particularitățile încărcăturii; d) condițiile rutiere”, (2) În cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului”, cerințele art.22 alin.4) din Legea nr.131-XVI din 07.06.2007 privind siguranța traficului rutier, potrivit căruia „participanții la trafic sunt obligați să manifeste un comportament care să asigure fluiditatea și siguranța traficului, să nu pericliteze siguranța unor alți participanți la trafic”, ca rezultat al neatenției și stării în care era, în preajma imobilului 1/1 de pe bd. Moscova, din mun. Chișinău, **pe marcajul rutier orizontal 1.14.1 „trecerea pietonală”, Anexa nr.4 al RCR, a tamponat pietonul XXXXX, a.n. XXXXX.**

În rezultatul accidentului rutier, conform raportului de expertiză judiciară nr. XXXXX din 25.01.2020, lui XXXXX i-au fost cauzate leziuni corporale, manifestate prin fractura cominutivă a maxilei și complexului orbitotigomatic pe stânga cu deplasare, hemosinus maxilar stâng, fractura oaselor nazale cu deplasare minimă; traumatism crabio-cerebral închis manifestat prin comoție cerebrală, plăgi multiple și excoriații a feții și a buzelor, fractura parțială a coroanei dintelui D22, excoriații la nivelul gambei drepte, care au fost cauzate prin acțiunea traumatică a unui (or) obiect(e) contodont(e) dur(e), posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu se califică ca **vătămare corporală medie.**

Conform procesului-verbal al examinării medicale de constatare a faptului de consumare a alcoolului, stării de ebrietate și natura ei nr. XXXXX din 02.12.2019 la ora 23²⁵, la Ungureanu O. s-a stabilit stare de ebrietate provocată de stupefiante (cannabinoide).

Instanța a reținut că, inculpatul a recunoscut vina și a solicitat examinarea cauzei în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, conform art. 364¹ Cod de procedură penală.

Astfel, acțiunile inculpatului urmează a fi calificate în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, ca încălcarea regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale a unei persoane, fiind în stare de ebrietate.

La stabilirea pedepsei, instanța a statuat că, inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, s-a căit sincer, circumstanțe agravante nu au fost stabilite, a fost angajat în câmpul muncii până la comiterea faptei, are la întreținere un copil minor, nu are antecedente penale, dar este cunoscut cu antecedente contravenționale în domeniul circulației rutiere, a achitat tratamentul și se obligă pe viitor să achite toate cheltuielile necesare pentru tratamentul părții vătămate, conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală beneficiază de reducerea cu $\frac{1}{3}$ a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare, concluzionând că corectarea și reeducarea lui este posibilă cu aplicarea unei pedepse sub formă de închisoare, cu suspendarea condiționată a executării ei potrivit art. 90 Cod penal.

Conform prevederilor art. 229 Cod de procedură penală, cheltuielile judiciare sânt suportate de condamnat sau sânt trecute în contul statului. Instanța de judecată poate obliga condamnatul să recupereze cheltuielile judiciare.

Acțiune civilă nu a fost înaintată.

3. Partea vătămată XXXXX și avocata ei Bîrcă Ludmila au declarat apel, solicitând casarea parțială a sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatului să-i fie stabilită o pedeapsă mai aspră, sub formă de închisoare cu executarea acesteia în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, cu încasarea din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate a prejudiciului material de 70.000 lei, moral de 50.000 lei și cheltuielile pentru asistența juridică acordată de avocat în sumă de 7000 lei.

Apelantele au invocat că, partea vătămată nefiind citată nu a avut posibilitate să participe în ședința și să înainteze o acțiune civilă, fiindu-i încălcate flagrant drepturile.

Circumstanțele reale și personale ale ultimului nu au fost analizate conform normelor penale relevante și ca finalitate i s-a aplicat o pedeapsă prea blândă, în raport cu faptele comise, or, infracțiunea prevăzută de art. 264 alin. (2) Cod penal, se atribuie categoriei celor mai puțin grave, care prevede pedeapsă sub formă de închisoare de până la 4 ani.

Instanța nu a ținut cont de toate circumstanțele în care s-a produs infracțiunea, și de faptul că inculpatul era în stare de ebrietate provocată de stupefiante.

Acțiunea civilă nu a fost înaintată din cauza necitării părții vătămate în ședința și din cauza că Ungureanu O. a eliberat părții vătămate o recipisă prin care se obligă să recupereze toate prejudiciile, dar după pronunțarea sentinței deja se refuză, menționând că nu are mijloace funciare.

Dar, partea vătămată va fi supusă un intervenții chirurgicale faciale, unde urmează să i se reconstruiască fața, nasul, ochiul, intervenție ce costă 3000 euro, aproximativ 60.000 lei, iar inculpatul refuză să achite această sumă.

La moment nu pot fi prezentate toate bonurile de plată deoarece intervenția chirurgicală v-a avea loc pe 15.09.2020, iar după achitarea intervenției vom anexa bonurile printr-o cerere separată.

Astfel, prejudiciului material solicitat este de 70.000 lei (această sumă v-a fi concretizată pe parcursul judecării cauzei), după cum urmează: 60.000 lei costul intervenției chirurgicale, 10.000 lei cheltuieli pentru serviciile medicale - tratament recuperator posttraumatic, consultația medicului specialist, medicamentele prescrise de medic și procurate din farmacie, 7.000 lei cheltuielile pentru asistența juridică acordată de avocat.

Prejudiciul moral cauzat este în mărime de 50.000 lei, din cauza suferințelor psihice suportate, nopți nedormite, stres, dureri de cap, dureri suportate în urma accidentului rutier și nu în ultimul rând pentru aspectul fizic rezultat în urma accidentului (anexez poze în acest sens).

În această speță victima a solicitat repararea prejudiciului în mod expres, însă prima instanță nu s-a expus în hotărârea adoptată în privința încasării ori respingerii daunei atât materiale cât și morale, solicitate de către partea vătămată.

4. Potrivit deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2020, apelul a fost admis, casată parțial sentința și pronunțată o nouă hotărâre.

Pedeapsa stabilită inculpatului Ungureanu Oleg, în baza art. 264 alin. (2) Cod penal, sub formă de 11 luni închisoare, urmând a fi executată în penitenciar de tip deschis, de la reținere.

În rest, sentința a fost menținută.

Instanța de apel a statuat că, instanța de fond eronat a conchis că o pedeapsă non privativă de libertate este echitabilă la caz, care va atinge scopul legii penale de restabilire a echității sociale, corectare a condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, or, inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, iar în urma acțiunilor sale ilegale, partea vătămată s-a ales cu vătămare corporală medie.

Așa dar, aplicarea prevederilor art. 90 Cod penal, adică suspendarea condiționată a executării pedepsei nu reprezintă o categorie aparte de pedeapsă, ci o măsură oferită condamnaților prin lege de a demonstra că infracțiunea comisă de ei este un incident în viața acestora.

În același rând, în textul art. 90 alin. (1) Cod penal, lexemul „poate”, oferă posibilitatea și nu obligația instanței de judecată de a aplica prevederile acestei norme.

Îndeplinirea condițiilor de lege, poate fi aplicată sau exclusă la orice etapă a procesului penal, pentru înlăturarea erorii admise la etapa anterioară.

În cadrul instituției suspendării condiționate a executării pedepsei, instanța după ce realizează individualizarea pedepsei prin determinarea concretă a acesteia, în baza criteriilor generale de individualizare, completează acest rezultat printr-un act de individualizare a executării pedepsei.

Suspendarea condiționată este o măsură de individualizare a executării pedepsei numită de către instanțele de judecată prin hotărâre de condamnare de a suspenda pe o perioadă anumită executarea pedepsei aplicate, dacă sunt îndeplinite anumite condiții.

Condițiile privind acordarea suspendării condiționate a executării pedepsei prevăzute de art. 90 Cod penal se referă la pedeapsa aplicată și natura infracțiunii, circumstanțele cauzei și persoana infractorului, aprecierea instanței că scopul poate fi atins și fără executarea acesteia.

Astfel, instanța de fond neîntemeiat a conchis că împrejurările cauzei, îndeosebi cele ce vizează personalitatea inculpatului, sunt suficiente pentru a aplica prevederile art. 90 alin. (1) Cod penal, or, deși inculpatul a recunoscut vinovăția incriminată, acesta a comis o infracțiune mai puțin gravă, iar în urmă acțiunilor sale, partea vătămată s-a ales cu vătămare corporală medie.

Mai mult, deși inculpatul anterior nu a fost judecat penal, acesta de mai multe ori a fost atras la răspundere contravențională în domeniul circulație, or, în urma încălcării regulilor de securitate a circulației și de exploatare a mijloacelor de transport, fiind în stare de ebrietate provocată de stupefiante, partea vătămată a suferit atât fizic, cât și

moral, chiar și până la momentul examinării cauzei în instanța de apel, aceasta suportând consecințe în urma infracțiunii comise de inculpat.

Conform art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului ce se aplică de instanțele de judecată, în numele legii, persoanelor care au săvârșit infracțiuni, cauzând anumite lipsuri și restricții drepturilor lor. Pedeapsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici să înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Potrivit art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a prezentului cod și în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a prezentului cod. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. În cazul alternativelor de pedeapsă prevăzute pentru infracțiunea săvârșită, pedeapsa cu închisoare are un caracter excepțional și se aplică atunci când gravitatea infracțiunii și personalitatea infractorului fac necesară aplicarea pedepsei cu închisoare, iar o altă pedeapsă este insuficientă și nu și-ar atinge scopul. Pedeapsa aplicată inculpatului trebuie să fie echitabilă, legală și individualizată corect, capabilă să restabilească echitatea socială și să realizeze scopurile legii penale și pedepsei penale, prevăzute de art. 61 Cod penal, în strictă conformitate cu dispozițiile părții generale a Codului penal și în limitele fixate în partea specială a acestuia

Sanctiunea art. 264 alin. (2) Cod penal prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de la 950 la 1350 unități convenționale, sau munca neremunerată în folosul comunității de la 200 la 240 de ore sau închisoarea de până la 4 ani, în toate cazurile cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport.

În conformitate cu prevederile art. 76 Cod penal, în calitate de circumstanțe ce atenuază răspunderea penală, s-a identificat căința sinceră.

Potrivit art.77 Cod penal, circumstanțe ce agravează răspunderea penală, nu s-au stabilit.

Conform art. 364¹ alin. (8) Cod de procedură penală, inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu $\frac{1}{3}$ a limitelor de pedeapsă prevăzute de lege în cazul pedepsei cu închisoare.

Așa dar, efectuând o analiză complexă a circumstanțelor cauzei și a personalității inculpatului, urmărind în acest sens comportamentul lui în viața socială, precum și cel din înainte și după săvârșirea infracțiunii incriminate, în coraport cu fapta comisă, urmările prejudiciabile ale faptei și personalitatea inculpatului, se constată că corijarea și reeducarea acestuia este posibilă doar prin aplicarea unei pedepse în formă de închisoare pe un termen de 11 luni, cu executare în penitenciar de tip deschis, cu anularea dreptului de a conduce mijloace de transport, fără ai fi aplicată inculpatului instituția suspendării condiționate.

Prin urmare, anume pedeapsă cu executare pe un termen de 11 luni închisoare, este echitabilă și suficientă pentru restabilirea echității sociale, adică a drepturilor și

intereselor statului și întregii societăți, perturbate prin infracțiunea comisă de către inculpat, iar pedeapsă stabilită inculpatului este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul în contextul gradului de pericol social a faptei comise de inculpat, cât și personalității acestuia.

Totodată, în baza art. 387 Cod de procedură penală, prima instanță odată cu pronunțarea sentinței de condamnare, apreciind dacă sunt dovedite temeiurile și mărimea pagubei cerute de partea civilă, este obligată să admită acțiunea civilă, în total sau parțial. În cazuri excepționale când, pentru a stabili exact suma despăgubirilor cuvenite părții civile, ar trebui amânată judecarea cauzei, instanța poate să admită, în principiu, acțiunea civilă, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor cuvenite să hotărască instanța civilă.

Astfel, solicitarea părții vătămate și avocatului acesteia, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, la moment, este neîntemeiată, în contextul în care, se constată cert, că părțile în cauză nu au depus acțiune civilă de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești.

Or, acțiunea civilă în procesul penal se intentează prin depunerea unei cereri, adresate instanței de judecată, iar în speță, instanța de apel reține că materialele cauzei, se constată lipsa cererii de chemare în judecată depusă de partea vătămată împotriva inculpatului, fapt ce denotă, ca la moment, instanța de apel nu poate să soluționeze cerințele privind încasarea prejudiciului material și moral, înaintate prin cerere de apel, în situația în care, partea vătămată urma să se adreseze cu pretenții până la adoptarea sentinței de condamnare.

Faptul invocat că partea vătămată nu a fost citată în ședință de judecată, este declarativ, or, din materialele cauzei, rezultă că instanța de judecată a luat toate măsuri de înștiințare a părții vătămate despre locul, data și ora examinării cauzei, fapt confirmat prin telefonogramă, însă din motive necunoscute, partea vătămată nu s-a prezentat, instanța de fond dispunând examinarea cauzei în absența acesteia.

În același timp, prejudiciul pretins de către partea vătămată nu este unul stabilit prin rechizitoriu, astfel încât să nu-i fie necesară înaintarea unei acțiuni civile, iar nesoluționarea cerințelor înaintate în apel cu privire la recuperarea prejudiciului cauze prin infracțiune, nu are efecte de respingere a acestor pretenții astfel încât partea vătămată să nu poată înainta o acțiune civilă aparte în cadrul unui proces civil separat pentru a pretinde repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune.

5. Avocatul Zaharia Procopie a declarat recurs ordinar, solicitând casarea deciziei instanței de apel și menținerea sentinței instanței de fond.

Recurentul a invocat că, instanța de apel neîntemeiat și nemotivat, fără a lua în considerație situația reală (afară era noapte și ploua/lapoviță, partea vătămată era îmbrăcată în negru și fugea pe trecerea de pietoni - fapt confirmat de partea vătămată (mă deplasam pe trecerea pentru pietoni cu pas grăbit), personalitatea inculpatului (anterior nu a fost condamnat, este caracterizat pozitiv la locul de trai, este șofer din anul 1999 și nu a mai avut așa incidente), starea familiară (soția este invalid de gradul II, are copil minor la întreținere), la evidența medicului narcolog și psihiatru nu se află, prezența circumstanțelor atenuante - căința activă și comiterea unei infracțiuni mai puțin grave, lipsa circumstanțelor agravante, a considerat sentința în partea aplicării prevederilor art. 90 Cod penal, disproportională și greșit individualizată.

Instanța de apel, fără a motiva care este necesitatea aplicării unei pedepse reale pe un termen de 11 luni, fără a lua în considerație faptul că inculpatul a recunoscut vina, a

comis o infracțiune mai puțin gravă, după accident s-a oprit, a pus o plapumă sub capul părții vătămate, a sursat la 112, după ce a fost întocmită schița de către colaboratorii de poliție a plecat la spitalul de urgență unde a aflat că partea vătămată nu dispunea de polița de asigurare, astfel a achitat toate cheltuielile pentru acordarea primului ajutor, ulterior a achitat și cheltuielile necesare pentru medicamentele necesare, pe viitor dacă o să mai apară cheltuieli o să le acopere, în total a achitat părții vătămate suma de aproximativ 30.000 lei, fapt confirmat prin recipise, deși partea vătămată nu a înaintat acțiune civilă, inculpatul a pierdut locul de muncă fiind privat de dreptul de a conduce mijloace de transport, fiindu-i aplicată o pedeapsă cu executare nu o să fie în posibilitate să achite prejudiciile părții vătămate pe viitor și nici să întrețină familia.

Prima instanță, în sentința adoptată, a ținut cont de prevederile art. 61, 75, 90 Cod penal și a motivat soluția de suspendare condiționată a executării pedepsei cu închisoarea, conform art. 90 Cod penal, care s-a efectuat corect și echitabil în speță dată, astfel pedeapsa închisorii cu suspendarea condiționată v-a asigura atingerea scopului penal al pedepsei pentru corectarea și reeducarea inculpatului.

Instanța de apel, nu a luat în considerație faptul că infracțiunea comisă de către Ungureanu O. este un incident în viața acestuia, mai mult, este primul incident, comis din imprudență.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6), 10) Cod de procedură penală - hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

5.1. Au declarat recurs ordinar partea vătămată XXXXX și avocata ei Bîrcă Ludmila, solicitând casarea sentinței și deciziei instanței de apel în latura civilă, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care să fie încasat din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate prejudiciul material în sumă 61.972 lei (cheltuieli pentru intervenția chirurgicală suportată și cheltuieli pentru serviciile medicale - tratament recuperator postoperatorie acordat, cheltuieli pentru consultația medicului specialist, medicamentele prescrise de medic și procurate din farmacie), 7000 lei cheltuielile pentru asistența juridică acordată de avocat și prejudiciul moral în mărime de 50.000 lei.

Recurentele au invocat că, partea vătămată a fost prezentă doar la prima ședința de judecată, dar care a fost amânată din motiv că lipsea inculpatul. A doua ședința de judecată a fost amânată din cauza pandemiei, iar ulterior partea vătămată nu a fost citată legal nici prin citație și nici prin telefon. Astfel, partea vătămată nefiind citată în instanța de judecată nu a avut posibilitate să participe în ședința și să înainteze o acțiune civilă, fiindu-i încălcate grav drepturile sale

Depunând apel, am solicitat încasarea prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei, iar în partea ce ține de prejudiciul material am concretizat suma și am solicitat să fie încasarea a 61.972 lei și 7.000 lei asistenta juridică, după cum urmează: 60.000 lei costul intervenției chirurgicale, 1972 lei cheltuieli pentru serviciile medicale - tratament recuperator posttraumatic, consultația medicului specialist, medicamentele prescrise de medic și procurate din farmacie, 7000 lei cheltuielile pentru asistența juridică acordată de avocat.

Instanța de apel a omis să se expună asupra încasării cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 7000 lei suportate de către partea vătămată, probe care la fel au fost prezentate în original la materialele dosarului la examinarea cauzei în apel.

În temeiul art. 1423 alin. (1) Cod civil, coroborat cu art. 219 alin. (4) Cod de procedură penală, partea vătămată avea dreptul să înainteze pretenții material și orale și în fața instanței de apel, ori conform capitolului IV, secțiunea I Cod de procedură penală apelul este o cale de atac ordinară, care poate fi folosită împotriva hotărârilor pronunțate asupra fondului de către o instanță judiciară inferioară, pentru ca pricina să fie supusă unei noi judecăți, în vederea reformării hotărârii nedefinitive.

Apelul este o cale de atac sub aspect de fapt și de drept, întrucât odată exercitat, produce un efect devolutiv complet în sensul că provoacă un control integral atât în fapt, cât și în drept numai la persoana care l-a declarat, la calitatea acesteia în proces și la persoana împotriva căreia este îndreptat de către jurisdicția de al doilea grad asupra hotărârii primei instanțe.

În baza apelului se face o nouă judecată în fond a cauzei, apreciindu-se probele din dosar, utilizându-se și posibilitatea administrării de noi probe.

Instanța de judecată a neglijat drepturile părții vătămate, fără a lua în considerație că a avut nevoie de ajutorul altei persoane, a suferit dureri, a fost desfigurată din care cauză a avut insomnie, fiindu-i umilită demnitatea sa și nu are posibilitate financiară și timp pentru a se adresa cu cerere de încasare a cheltuielilor în procedură civilă separată, deoarece din cauza accidentului nu a lucrat o bună perioadă de timp și nici la moment nu lucrează urmând ca în luna februarie să fie efectuată încă o intervenție chirurgicală.

Astfel, partea vătămată a solicitat încasarea prejudiciului moral în mărime de 50.000 lei. Cu referire la prejudiciul moral, instanța de apel a statuat că partea vătămată a suferit de pe urma acțiunilor comise de inculpat, totuși nu a încasat nici o sumă pentru suferințele morale trăite de partea vătămată. Instanța de apel a statuat că, partea vătămată, fără îndoială a suferit de pe urma acțiunilor comise de către inculpat respective urma să încaseze paguba morală în sumă de 50.000 lei.

Drept urmare a accidentului rutier produs și conform extrasului medical eliberat de către medicul, în decursul următoarelor luni, urmează să mai suporte o intervenție chirurgicală care însăși se datorează exclusiv vinovăției inculpatului, ceea ce îi cauzează dureri fizice, cheltuieli medicale, disconfort fizic, perioade de recuperare, imposibilitatea îndelungată de a activa în câmpul muncii pe perioada de concediu medical.

Toate aceste suferințe și anume intervenția chirurgicală care urmează să o suporte pe perioada de recuperare post externare, care nu sunt gratuite și presupun și absența totală de la orice activitate, stresul suportat atât de ea, de familia sa, justifică integral suma de 50.000 lei, iar instanța de apel nu a admis această cerință.

Instanței de fond și apel, în ce privește latura civilă, sânt în contradicție cu prevederile art. 387 alin. (1), (3) Cod de procedură penală.

În cazul dat, instanța de apel, având la dispoziție o sumă exactă solicitată de către partea vătămată, ca prejudiciu material cauzat prin infracțiunea săvârșită de către inculpat, fără careva temeieri legale, nu a soluționat acțiunea civilă în fond.

În drept, recursul este întemeiat pe art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare nominalizate pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal

concluzionează că acestea urmează a fi declarate inadmisibile din următoarele considerente.

În primul rând, potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

Conform art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, se pronunță doar în limitele temeiurilor invocate în recurs. Potrivit art. 429 alin. (1) Cod de procedură penală, recursul trebuie să fie motivat. În corespundere cu art. 430 alin. (5) Cod de procedură penală, cererea de recurs trebuie să conțină indicarea temeiurilor prevăzute în art. 427 și argumentarea ilegalității hotărârii atacate în acest sens. Conform art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, eroare gravă de fapt constituie stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora.

Sub acest aspect se reține că, recursul părții vătămate XXXXX și a avocatei Bîrcă L. este fondat pe temeiurile din art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței (*pct. 5.1. din decizie*).

Însă, în recursul respectiv, în pofida normelor de drept enunțate, nu este specificat, în raport cu relevanțele conținute în partea descriptivă a hotărârii contestate, care ar fi erorile de drept și esența că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, acesta este expus neclar, instanța a admis o eroare gravă de fapt, dar raportată la prescripțiile din art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală, care i-ar fi afectat soluția, fiind omisă în totalitate argumentarea ilegalității hotărârilor atacate în acest sens (*pct. 5. din decizie*).

Circumstanțele enunțate denotă că recursul nu întrunește condițiile de conținut, iar instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al părții vătămate și avocatei cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica și să se expună, apoi, asupra unor temeiuri neargumentate legal de recurenți.

Ori, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

Totodată, potrivit art. 432 alin. (2) pct. 1) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta nu îndeplinește cerințele de conținut.

În al doilea rând, potrivit art. 427 alin. (1) pct. 6) și 10) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de această instanță, inclusiv în temeiul când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, când s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale.

Instanța de recurs verifică doar dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

În sensul vizat și în raport cu circumstanțele invocate în recursurile ordinare al avocatului Zaharia Procopie (*pct. 5. din decizie*), se atestă că împrejurările menționate în

partea descriptivă a hotărârii contestate, inclusiv cele reproduse în pct. 4. din prezenta decizie, relevă în mod concludent că instanța de apel legal și întemeiat a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept ale cauzei în latura pedepsei aplicate inculpatului, înăsprind-o la apelul părții vătămate, în strictă conformitate cu prevederile normelor de procedură penală și prescripțiilor de drept material, just și argumentat a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, 364¹ Cod de procedură penală, conform căror la aplicarea legii penale se ține cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei care atenuază ori agravează răspunderea penală. Pedepsa are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane. Persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele și în strictă conformitate cu dispozițiile legii. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuază răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia. Inculpatul care a recunoscut săvârșirea faptelor indicate în rechizitoriu și a solicitat ca judecata să se facă pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală beneficiază de reducerea cu $\frac{1}{3}$ a limitelor pedepsei cu închisoare.

În consecutivitatea enunțată, instanța de apel just a concluzionat că, în cazul în care inculpatul a comis o infracțiune mai puțin gravă, dar fiind *în stare de ebrietate provocată de substanțe stupefiante și tamponând victima pe marcajul rutier orizontal 1.14.1 „trecerea pietonală”*, adică care traversa regulamentar carosabilul, *cauzându-i vătămări medii*, chiar și în prezența circumstanțelor atenuante indicate de recurentul Zaharia Procopie, inclusiv judecării cauzei în procedura prevăzută de art. 364¹ Cod de procedură penală (pct. 5. din decizie), suspendarea condiționată a executării pedepsei închisorii aplicate inculpatului în temeiul art. 90 Cod penal, reprezintă o soluție de pedeapsă penală prea blândă, inechitabilă, inadecvată și disproporțională în raport cu gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite și a scopului pedepsei penale sub aspectul restabilirii echității sociale, corectării inculpatului, prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea lui, cât și a altor persoane.

Astfel, pedeapsa respectivă a fost motivată, individualizată și aplicată inculpatului de către instanța de apel în corespundere cu prevederile legale (pct. 4. din decizie).

În același timp, și cu referire la argumentele recurenților XXXXX și Bîrcă L. (pct. 5.1. din decizie), instanța de apel corect a constatat și apreciat circumstanțele de fapt și de drept în latura civilă a cauzei, just concluzionând că: „...solicitarea părții vătămate și avocatului acesteia, privind încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin infracțiune, este neîntemeiată, deoarece se constată cert, că nu au depus acțiune civilă de la pornirea procesului penal până la terminarea cercetării judecătorești...”, respectând în tocmai prevederile normelor de procedură penală și prescripțiile de drept material, inclusiv cele din art. 221 alin. (1), 222 alin. (1) Cod de procedură penală, care prevăd clar și expres că acțiunea civilă în procesul penal se intentează în baza cererii scrise a părții civile sau a reprezentantului ei în orice moment de la pornirea procesului penal *până la terminarea cercetării judecătorești*. Persoana fizică care a intentat acțiunea civilă, prin ordonanța organului de urmărire penală sau prin încheierea instanței de judecată, este recunoscută în calitate de parte civilă și ei i se înmânează informația în scris despre drepturile și obligațiile ei prevăzute în art. 62.

Soluția instanței de apel în latura civilă coroborează și cu jurisprudența națională, potrivit căreia, în cazul când partea vătămată nu a făcut declarații de constituire ca parte civilă și nu a solicitat despăgubiri în fața primei instanțe, ea va pierde dreptul de a face aceasta în fața instanței de apel (*Hotărârea Plenului CSJ a RM din 12.12.2005, nr.22 - Cu privire la practica judecării cauzelor penale în ordine de apel, pct. 5.4.*).

Totodată, este de remarcat că conform art. 221 alin. (5) Cod de procedură penală, persoana care nu a intentat acțiunea civilă în cadrul procesului penal are dreptul de a intenta o asemenea acțiune în ordinea procedurii civile.

Prin urmare, partea vătămată nu este privată de dreptul de a solicita despăgubiri în instanța civilă.

Potrivit jurisprudenței CtEDO, în asemenea situație, nu se mai impune o reevaluare a conținutului mijloacelor de probă, acestea demonstrând cu prisosință soluția dată de prima instanță. Or, în cazul în care instanța de fond și-a motivat decizia luată, arătând în mod concret la împrejurările care confirmă sau infirmă o acuzație penală, pentru a permite părților să utilizeze eficient orice drept de recurs eventual, o curte de recurs poate, în principiu, să se mulțumească de a relua motivele jurisdicției de primă instanță (*hotărârea CtEDO Garcia Ruis c. Spaniei, Helle c. Finlandei*). Art. 6 din CoEDO impune în special, în sarcina „instanței”, obligația de a efectua o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor propuse de părți, cu excepția cazului în care se apreciază relevanța acestora. Deși este adevărat că obligația motivării deciziilor, impusă instanțelor de art. 6 § 1 din CoEDO, nu poate fi înțeleasă ca impunând formularea unui răspuns detaliat la fiecare argument (*hotărârea CtEDO, pct. 80-81, Perez c. Franței, Van de Hurk c. Țărilor de Jos*).

Pe lângă aceasta, recursurile declarate, potrivit argumentelor invocate și reproduse în pct. 5., 5.1. din prezenta decizie, sunt întemeiate doar pe critica modului în care instanțele de fond și de apel au apreciat probele și circumstanțele cauzei în latura individualizării pedepsei și cea civilă.

Însă, pornind de la relevanțele art. 27, 414 alin. (1) și (2) a Codului de procedură penală, judecătorul apreciază probele în conformitate cu propria sa convingere, formată în urma cercetării tuturor probelor administrate. Instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel, și poate da o nouă apreciere probelor din dosar. Astfel, activitatea instanței de apel privind doar aprecierea sau reaprecierea probelor și circumstanțelor cauzei în latura pedepsei penale și cea civilă în alt sens decât cel pe care îl propun părțile este o competență și prerogativă legală a acestei instanțe, care nu constituie un temei de drept separat din numărul celor incluse în art. 427 Cod de procedură penală și, astfel, invocarea acestei chestiuni în recursul ordinar, la fel, este lipsită de orice suport legal.

Mai mult, motivele invocate în recursuri au constituit deja obiect de examinare în instanța de apel, fiind oferite răspunsuri argumentate în acest sens (*pct. 3. - 5., 5.1. din decizie*), iar o altă opinie asupra probelor și circumstanțelor pricinii care au fost puse la baza sentinței de condamnare, conform jurisprudenței CtEDO, nu poate servi temei pentru reexaminarea cauzei (*hotărârea din 16 ianuarie 2007, pct. 20, cazul Bujnița c. Moldovei*).

Împrejurările enunțate denotă în mod concludent că instanța de apel nu a comis erori de drept în raport cu motivele invocate de recurenți, că hotărârea contestată conține motive clare și legale pe care se întemeiază soluția, că s-au aplicat inculpatului pedepse

individualizate conform prevederilor legale, și că recursurile ordinare sunt vădit neîntemeiate.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este vădit neîntemeiat.

Prin urmare, odată ce sunt vădit neîntemeiate, recursurile de pe rol urmează a fi declarate inadmisibile.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 4), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul Penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate de avocata Bîrcă Ludmila și partea vătămată XXXXX, de avocatul Zaharia Procopie, împotriva deciziei Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău din 25 noiembrie 2020, în cauza penală în privința inculpatului Ungureanu Oleg XXXXX, pe motiv că sunt vădit neîntemeiate.

Decizia este irevocabilă, fiind pronunțată integral la 9 aprilie 2021.

Președinte
Judecători

Iurie Diaconu
Liliana Catan
Victor Boico